

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — MEDIÁCIÓ ÉS KONFLIKTUSKEZELÉS

Mediátoroknak

Amikor a semlegesség árt — felismerés, szűrés, a mediáció határai

Erőszak ≠ konfliktus · Szűrés (screening) kötelessége · A mediáció ellenjavallt lehet · ⚠ **Magas kockázat**

A mediáció a felek egyenlő alkupozícióját és szabad akaratát feltételezi. A párkapcsolati erőszak — különösen a kényszerítő kontroll — éppen ezt számolja fel.

Ahol erőszak van, ott a semleges, mindkét félnek egyformán segítő mediátori alapállás a bántalmazó eszközévé válhat. Erőszak esetén a mediátor elsődleges feladata nem a semlegesség fenntartása, hanem a biztonság megítélése.

01

MIÉRT FONTOS?

- A mediáció előfeltétele a felek közötti egyensúly és az önkéntesség. A kényszerítő kontroll felszámolja a bántalmazott szabad alkupéességét — ilyenkor a folyamat nem semleges, hanem a hatalmi fölényt erősíti. [\[AFCC\]](#)
- A párkapcsolati erőszak gyakran nem nyílt konfliktusként, hanem kontrollként jelenik meg — a felszín alatt, a mediációban ki nem mondva. A felismerés ezért aktív szakmai feladat, nem várhat a felek bejelentésére. [\[UK Home Office\]](#)
- Erőszak esetén a mediáció nemzetközi szakmai standardok szerint általában ellenjavallt, vagy csak szigorú feltételek mellett, képzett mediátorral, biztonsági garanciákkal végezhető. [\[AFCC\]](#)
- A válási, gyermekelhelyezési és kapcsolattartási mediáció kiemelt kockázat: a megállapodás a kontroll folytatásának eszközévé, a gyermek pedig a nyomásgyakorlás csatornájává válhat. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- Munkahelyi vagy szervezeti mediációban is megjelenhet a kényszerítő kontroll — kollégák között, vagy vezető-beosztott viszonyban —, ahol a formális egyenlőség elfedi a tényleges függőséget.
- A szűrés (screening) elmulasztása nemcsak szakmai hiba: a bántalmazottat újabb kárnak teheti ki, és a folyamat eredményét is érvénytelenítheti. [\[Istanbul – GREVIO\]](#)

A mediátor nem bíró, nem terapeuta és nem nyomozó — de szűr, felismer és szükség esetén felfüggeszti vagy elutasítja a mediációt. Erőszak esetén a semlegesség önmagában nem elegendő, és biztonsági kockázatot is jelenthet.

02

ERŐSZAK VAGY KONFLIKTUS?

A mediáció kölcsönös konfliktust feltételez, ahol mindkét fél felelős és tárgyalóképes. Az erőszak ezzel szemben egyoldalú hatalomgyakorlás. A kettő összemosása a leggyakoribb és legveszélyesebb hiba.

KÖLCSÖNÖS KONFLIKTUS**KÉNYSZERÍTŐ KONTROLL / ERŐSZAK**

- Mindkét fél szabadon kifejtheti az álláspontját, és nem fél a másik reakciójától.
- A nézeteltérés konkrét kérdésekről szól, nem a másik feletti általános uralomról.
- A felek alkuképesek: tudnak engedni és követelni a megtorlástól való félelem nélkül.
- A felelősség kölcsönös és megosztott; egyik fél sem uralja a másikat tartósan.

- Az egyik fél fél a másiktól, óvatosan fogalmaz, figyeli a reakcióit, vagy visszavonja a korábban mondottakat. [\[UK Home Office\]](#)
- A „konfliktus” valójában a másik feletti tartós uralom: izoláció, megfélemlítés, gazdasági vagy digitális kontroll.
- Az egyik fél nem tud szabadon alkudni — a megtorlástól, a gyermek elvesztésétől vagy az eszkalációtól való félelem béklyózza.
- A felelősség nem kölcsönös: az erőszakért az elkövető felel, és ezt nem semlegesíti, hogy a felek „nem értenek egyet”.

Ha az egyik fél fél a másiktól, az nem konfliktus, amit ki lehet békíteni — hanem erőszak, amit fel kell ismerni. A félelem jelenléte önmagában a mediáció ellen szól.

03

HOGYAN SZŰRJEK (SCREENING)?

Külön · Bizalmasan · Minden esetben · A folyamat előtt és közben

A szűrés nem egyszeri kérdés, hanem folyamatos figyelem. Kulcsszabály: a feleket külön, egyenként szűrd — soha nem a bántalmazó jelenlétében, mert az veszélyes és értelmetlen.

- Szűrd minden ügyben, ne csak ott, ahol „gyanús” — a kontroll gyakran láthatatlan, és a bántalmazott ritkán nevezi meg magától.
- A feleket külön-külön, bizalmasan kérdezd a biztonságról, a félelemről és a döntési szabadságról — nyitott, nem sugalmazó kérdésekkel.
- Figyelj a dinamikára: ki beszél, ki hallgat, ki szakítja félbe a másikat, ki figyeli a partnere arcát megszólalás előtt.
- Kérdezz a tárgyalási szabadságról: „Szabadon tudja most képviselni, amit szeretne?” — a habozás vagy a partner felé pillantás jelzés.
- Vedd komolyan a közvetett jeleket is: a megállapodásba való gyors, ellenállás nélküli beleegyezés a kontroll jele lehet, nem az egyetértésé. [\[AFCC\]](#)

A szűrés célja nem a bizonyítás, hanem a biztonság megítélése. Ha a szűrés alapján a szabad, biztonságos tárgyalás nem garantálható, a mediáció nem folytatható.

04

MIT TEGYEK, HA ERŐSZAKOT ÉSZLELEK?

- A mediáció felfüggesztése vagy elutasítása, ha a szabad és biztonságos tárgyalás nem biztosítható — ez nem kudarc, hanem szakszerű döntés. [\[AFCC\]](#)
- A biztonság elsőbbsége a folyamattal szemben: a felek elkülönített érkezése-távozása, külön várakozás, soha nem közös ülés, ha az veszélyes.
- A döntés indokának semleges közlése — anélkül, hogy az elkövető előtt feltárnád, mit mondott a bántalmazott; a feltárás megtorlást válthat ki.

- Diszkrét irányítás a megfelelő segítséghez (pl. krízisellátás, áldozatsegítés, jogsegély: OKIT, ÁSK, NANE, Patent) — a mediátor hidat épít, de nem veszi át a krízisellátást vagy a jogi képviseletet.
- Tájékoztatás arról, hogy léteznek a mediációnál alkalmasabb, védettebb utak (pl. ügyvédi képviselet, távoltartás, bírósági eljárás), ahol a hatalmi egyenlőtlenség nem a bántalmazottat sújtja. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Ha gyermek veszélyeztetettsége merül fel, a vonatkozó jelzési és eljárási kötelezettségek szerint jár el, szükség esetén jogi támogatással. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)

A párkapcsolati erőszakért elsődlegesen az elkövető felelős. A mediátor dolga nem a megbékítés mindenáron, hanem annak megakadályozása, hogy a kontroll újabb terepet kapjon.

05

MIT NE TEGYEK?

✗ Az erőszakot „kapcsolati konfliktusként” kezelni, amit közös megegyezéssel rendezni lehet. ✗ A feleket az erőszak gyanúja mellett közös ülésre kényszeríteni vagy „kibékíteni”. ✗ A bántalmazottat a partnere jelenlétében kérdezni a biztonságról vagy a félelméről. ✗ A megegyezést sikerként könyvelni, miközben az a kontroll alatti behódolás.	✗ Az áldozatot hibáztatni, „provokációt” vagy közös felelősséget feltételezni. ✗ A semlegességet abszolútumként kezelni ott, ahol a felek nem egyenlők. ✗ A bántalmazott által megosztott információt az elkövető előtt feltárni. ✗ Olyan megállapodást támogatni, amelyet a bántalmazott félelemből, nem szabad akaratból fogad el.

06

⚠ **MAGAS KOCKÁZAT — AZONNALI CSELEKVÉS**

AZONNALI FIGYELEM ÉS A BIZTONSÁG ELSŐBBSÉGE SZÜKSÉGES, HA AZ ALÁBBIK BÁRMELYIKE FENNÁLL

— Az egyik fél közvetlen fenyegetésről, bántalmazásról vagy a másiktól való félelméről számol be. [EU 2024/1385] — Fojtogatás említése — a későbbi súlyos vagy halálos erőszak egyik legerősebb ismert kockázati indikátora. [Campbell et al. 2003] — Halálos fenyegetés, fegyver jelenléte vagy fegyverrel való fenyegetés. [National DFV Bench Book]	— Szakítás, válás vagy különválás körüli folyamat — a legmagasabb kockázatú időszak; a mediáció a kontaktus fenntartásának eszközévé válhat. [National DFV Bench Book] — A gyermeket eszközként használják a másik fél ellen, vagy a gyermek közvetlen veszélyeztetése merül fel. [1997. évi XXXI. tv.] — Az egyik fél a mediáció során is megfélemlíti, fenyegeti vagy kontrollálja a másikat. [UK Home Office]

Közvetlen, akut veszély esetén a 112 hívása szükséges lehet. A biztonság ilyenkor megelőz minden eljárási vagy semlegességi szempontot. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

07

SZAKMAI HÁTTÉR

Mediáció, szűrés és a hatalmi egyensúly

AFCC – IPV szűrés irányelvek

A párkapcsolati erőszak vizsgálata a családi mediációban; szűrés, alkalmasság, biztonság.

2002. évi LV. törvény (Kvtv.)

A közvetítői tevékenység hazai kerete; önkéntesség, a felek egyenrangúsága.

Istanbul – GREVIO

A kötelező mediáció tilalma párkapcsolati erőszak ügyekben; áldozatvédelem.

Erőszak, kontroll, kockázat és nemzetközi jog

UK Home Office – Statutory Guidance

Kényszerítő kontroll (coercive control): izoláció, gazdasági és digitális kontroll.

Campbell et al. 2003

Fojtogatás — a gyilkossági kockázat többszörös emelkedése (AJPH).

National DFV Bench Book (AU)

Kockázatértékelés, a szakítás utáni időszak fokozott veszélye.

EU 2024/1385

Áldozatvédelem; a kapcsolattartás és az eljárások eszközzé válása.

Isztambuli Egyezmény

Megelőzés és védelem; a kötelező alternatív vitarendezés tilalma.

CEDAW GR35

Állami kötelezettségek, nők elleni erőszak.

Megjegyzés: az Isztambuli Egyezmény 48. cikke tiltja a kötelező alternatív vitarendezést (beleértve a mediációt) a hatálya alá tartozó erőszak-formák esetén. Magyarország az egyezményt aláírta, de nem ratifikálta; az azonos tartalmú elvárás az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény is rögzíti.

08

SEGÍTSÉG — ELÉRHETŐSÉGEK

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Központ (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A biztonság előfeltétele a valódi semlegességnek — ahol az egyik fél fél a másiktól, ott a felek nem egyenlő helyzetből tárgyalnak.

ETIKUS MUNKAHELY
PROGRAM
etikusmunkahely.hu